

Marcel van Loo (Ernst & Young) – Hoe verdien jij je geld?

(15/04/2014)

Hoe laat je inhoud boven vorm prevaleren en door welke leermeesters laat je leiden op weg naar duurzaam en maatschappelijk verantwoord ondernemen. Marcel van Loo, Country Managing Partner bij accountantsbureau EY, duikt in zijn persoonlijke geschiedenis.

Het is net na vieren 's middags, het bankfiliaal van de ABN AMRO aan de Javastraat in Den Haag is net gesloten. De kas wordt opgemaakt en het personeel is in afwachting van het verlossende woord. Klopt de kas? Zo ja dan kunnen ze naar huis. Soms is er een kasverschil, maar nooit is er geld weg. Eerder is er een probleem met de tafel van 25. Dan staat er ineens een man voor de gesloten voordeur van het statige pand. De hoofdkassier schijnt hem goed te kennen en opent de deur. Na een kort gesprek loopt hij terug de bank in en na verloop van tijd weer richting klant gewapend met een opnameformulier en een paar honderd gulden. Daarna gaat de deur weer op slot en het door de klant getekende opnameformulier gaat de kas in. Zo, die verwerken we morgen wel, is het commentaar. Die hoofdkassier is mijn vader.

'Iedere meester is ooit leerling geweest'

Voor u zit de zoon van een gereformeerde vader en een katholieke moeder, maar ik moet eerlijk toegeven: de kerk was niet echt aan mij besteed. Afgezien van het feit dat ik in mijn jeugd een bloedhekel had aan te nette kleren, zat de zondagse gang naar de kerk mijn sportieve ambities danig in de weg. Maar ik ben mijn ouders oprecht dankbaar dat zij mij de ruimte hebben geboden mij sportief te ontplooien. Ik hou wel van een uitdaging en daarom zit vandaag hier op deze kansel voor de Meesterpreek. Meesterpreek, dat klinkt alsof ik vind dat ik al een meester ben. In ieder geval is iedere meester ooit een leerling geweest en door meerdere meesters gevormd. En daarom begon ik bewust met een verhaal over mijn vader, omdat hij mij al vroeg het verschil tussen substance en form duidelijk maakte. Niet iets doen voor de vorm, maar voor de inhoud. Voor accountants is substance over form zoals u wellicht weet vrij essentieel, maar door de toenemende regelgeving best lastig.

Het is zaterdag 9 uur en ik meld mij zoals iedere week bij de Maarsseveense trimclub. Deze club kent een oude en een heel oude groep kerels die onder begeleiding van twee gymleraren Johan en Guus

trimmen. Ik ben een van de jongsten van de oudere groep en het voelt goed als je op mijn leeftijd de gemiddelde leeftijd kan drukken. Onze groep is een bonte verzameling van kerels, waarvan sommigen al 25 jaar bij de club zitten. Ik kom zeker aan 15. Na het hardlopen bestaan de laatste 20 minuten uit een potje voetbal. De ene keer op het grote veld, de andere keer op het kleine veld. En de allerlaatste 2 minuten spelen we om de winnende, dus ook al staat jouw team met 5-0 achter, dan is er nog steeds het perspectief van de overwinning. In ieder geval is er altijd voldoende discussie bij de koffie... O ja, bij een verjaardag wordt er getrakteerd op koek en als tegenprestatie wordt er dan vreselijk hard gezongen door 40 kerels. Guus, onze trainer, is zeker een van mijn meesters. Feitelijk zijn al mijn medetrimmers meesters, want je wordt niet graag gemist. Een gezonde geest in een gezond lichaam. Daarna ga ik in sportkleding op weg naar Maarssen-Dorp. Eerst naar de bakker en daarna naar de plaatselijke Dirk. Ik koop daar haast iedere week hetzelfde: wat Griekse yoghurt, water en 3 zaterdag kranten. Om een of andere reden wordt het NRC wat later geleverd en staat deze niet altijd in het krantenrek. Op een gegeven dag staat er een nieuw meisje bij de snelkassa. Ze draagt een hoofddoek. Als ik aan de beurt ben, vraag ik of het NRC wellicht al binnen is. Zij gaat zoeken en vindt er een op de stapel achter de kassa. Een week later sta ik weer in de rij. Nog voordat ik het gevraagd heb, pakt ze een NRC van de stapel achter de kassa. Ik ben blij verrast, mijn verwachtingen als klant worden ver overtroffen. Want dat verwacht je toch niet! Niet alleen heb ik energie gekregen van de trimclub, maar tevens van deze geweldige kassamedewerkster van de Dirk.

'Geven wij elkaar echt een kans?'

Ik vertel dit verhaal thuis aan mijn vrouw en twee dochters. Onze jongste dochter maakt overigens carrière bij de plaatselijke Albert Heijn. Maanden later kom ik erachter dat het meisje bij de Dirk op dezelfde school zit als mijn dochter en een van de beste leerlingen van haar klas is. Zij schijnt zelfs de accountancy-studie te overwegen. Ik zou haar zonder meer een baan bij EY aanbieden. Op ons kantoor Amsterdam is inmiddels 40 procent van onze instroom van allochtone afkomst. Ook in de meer senior rangen, inclusief die van partner, zien wij deze collega's steeds vaker terug. Ik ben daar trots op en blij mee. Wat ik merk is dat deze collega's meestal harder hebben moeten knokken om te komen waar ze nu zijn. En het is niet dat ik mijn dochters hun relatief onbezorgde jeugd misgun, maar: *What does not kill you, makes you stronger!*

Wij hebben allemaal last van vooroordelen. Ook ik dacht, waarom heeft dat meisje bij de Dirk nu perse een hoofddoek om? Overigens zou zij kunnen denken: waarom komt die lange witte man elke zaterdag in zijn sportkleding, bezweet, voor Griekse yoghurt en water, en waarom doet hij zo moeilijk over het NRC, zijn 2 kranten niet genoeg? En dan vraag ik mij af: Leven wij in een wereld van gelijke kansen? Geven wij elkaar echt een kans? Staan wij in ieder geval open om elkaar te verbazen; om onze vooroordelen weg te laten nemen? Om zo de inhoud te kunnen laten prevaleren boven de vorm? Bij EY hebben wij de afgelopen jaren verschillende workshops gehouden over vooroordelen. Er zijn vooroordelen, vaak onbewust, over samenwerken tussen bijvoorbeeld verschillende culturen, tussen mannen en vrouwen. Maar als er dan concreet met elkaar wordt samengewerkt, verdwijnen deze meestal en wordt duidelijk dat je veel van elkaar kunt leren. Onderzoek heeft uitgewezen dat als je zelf mag kiezen met wie je bij voorkeur werkt, je vaak kiest voor iemand die verdacht veel op jouzelf lijkt. Waarom houden wij onszelf toch zo voor de gek? Waarom niet kiezen voor iemand heel anders, iemand die het team breder, sterker maakt. Volgens mij komen vooroordelen voort uit onzekerheid over het onbekende.

Laatst was ik eindelijk weer eens in de gelegenheid aan te schuiven bij een werkgroepborrel. En dat was helaas al weer veel te lang geleden, want dat is niet alleen gezellig maar ook nuttig en belangrijk. Er werd mij door een aantal jonge medewerkers gevraagd of ik nog tips had voor hun carrière? Mijn devies is: ga af en toe eens uit je comfort zone en overweeg een paar jaar buitenland. Dat laatste is niet alleen voor je professionele maar vooral voor je persoonlijke ontwikkeling van groot belang. In wezen is dit niets anders dan je openstellen voor het onbekende. Hierdoor krijg je het vertrouwen dat je er hoe dan ook wel uitkomt. Zo wordt de comfort zone geen panic zone. Sinds 1 juli vorig jaar hebben wij als EY een missie, die luidt: Building a better working world, bouwen aan een beter werkende wereld. Het bieden van gelijke kansen speelt hierbij een essentiële rol. En onze aandacht voor diversiteit is echt niet alleen sociaal wenselijk, maar een business opportunity. Het is noodzakelijk om het juiste talent aan te trekken; talent dat toch echt steeds schaarser wordt. Niet alleen zijn er steeds minder studenten, maar bovendien vrees ik vanwege de toegenomen regelgeving voor de aantrekkelijkheid van het accountantsberoep. Binnen Building a better working world is er ook aandacht voor Integrated reporting. Waarbij het niet alleen gaat om het meten van financiële waarden. Integrated reporting heeft de toekomst. Het besef dringt steeds dieper door in bedrijfsleven, politiek en samenleving dat financiële informatie maar één kant van de medaille is. De jaarrekening als extern verantwoordingsdocument is niet meer voldoende. Er zijn veel niet-financiële factoren die een grote impact hebben op de toegevoegde waarde van een onderneming.

Maar hoe krijgen we een juist, volledig en tijdig beeld van die factoren en daarmee zicht op de totale impact en toegevoegde maatschappelijke waarde van een onderneming?

'We moeten bereid zijn onze comfort zone te verlaten'

Het is daarvoor belangrijk dat duidelijk en geïntegreerd wordt gerapporteerd over de samenhang tussen de 3 p's, de aspecten people, planet en profit, in relatie tot de prestaties van de onderneming. Het is onmiskenbaar dat ondernemingen die willen voortbestaan er niet aan ontkomen om duurzaamheid te verankeren in hun strategie. Er is wat mij betreft sprake van een burning platform. De duurzaamheid van de onderneming dient vervolgens ook transparant terug te komen in de interne en externe verantwoordingsrapportages, liefst op geïntegreerde wijze. Instanties als de International Integrated Reporting Council (IIRC) bieden daarvoor concreet houvast. Integrated reporting ontstaat uit het samenspel tussen ondernemingen, stakeholders, toezichthoudende organen en accountants. Maar de ondernemingen moeten zelf beginnen aan deze enerverende reis. Het is een strategisch vraagstuk en doordat duurzaamheid steeds vaker de kern van de bedrijfsactiviteiten vormt, wordt het ook voor ondernemingen steeds vanzelfsprekender om er bewust aandacht aan te besteden. Bovendien biedt duurzaam ondernemen ook veel nieuwe kansen. Nederlandse ondernemingen hebben door hun internationale focus een goede uitgangspositie en zien heel duidelijk dat duurzaamheid van belang is voor de waardecreatie en continuïteit op lange termijn. Niet voor niets zijn verschillende Nederlandse ondernemingen koploper in de Dow Jones Sustainability Index. Accountants spelen hierbij een belangrijke rol. Zij hebben veel ervaring op het gebied van het betrouwbaar presenteren en controleren van informatie. Zij zijn de onafhankelijke poortwachter die helpt best practices op het gebied van rapportage over duurzaamheid op te bouwen en in de praktijk te brengen. Maar ook voor de accountants is het werken aan integrated reporting essentieel. Wat voor iedere beroepsgroep geldt, geldt zeker voor accountants: blijf relevant en ga af en toe uit je comfort zone. Er wordt op dit moment volop geëxperimenteerd met duurzaamheid en integrated reporting. Het helpt om bedrijven op de juiste duurzame koers te brengen en succesvol te laten zijn. Dat leidt tot toegevoegde waarde voor de samenleving in brede zin. Ook wij als EY brengen een 'integrated' jaarverslag uit en proberen daarmee zelf het goede voorbeeld te geven.

In recente jaren hebben wij als accountants veel kritiek gekregen. Soms ongefundeerd, meestal ongenueanceerd. Kritiek die overigens niet alleen is voorbehouden aan onze beroepsgroep. Ook

artsen, notarissen, politici, toezichthouders, etc. hebben eenzelfde lot ondergaan. Volgens mij is dit een teken van de democratisering van onze samenleving. Er wordt gewoon scherper op eenieder gelet. Ik sta overigens open voor kritiek, vooral als deze opbouwend is. Maar ik constateer dat wij er nog steeds moeilijk in slagen duidelijk te maken wat accountants wel, maar ook wat accountants niet doen. Daarnaast blijft accountantscontrole mensenwerk en hoe vervelend ook, fouten zijn hierbij niet volledig uit te sluiten. Wel moeten wij van gemaakte fouten leren en bereid zijn onze comfort zone te verlaten.

Hopelijk gaan wij de verwachtingen die de samenleving van ons heeft ooit nog eens overtreffen. En kunnen wij bijvoorbeeld via integrated reporting zorgen dat duurzame performance concreet, meetbaar, vergelijkbaar en wetenschappelijk verantwoord wordt, om zo een mooie bijdrage te leveren aan een beter werkende wereld. Peter Bakker, voormalig topman bij TNT en nu aan het hoofd van het internationale, zakelijke duurzaamheidsplatform WBCSD, zei vorig jaar op een VN-conferentie over duurzame ontwikkeling: De accountants gaan de wereld redden. Dat klinkt als muziek in mijn oren.

'Vooroordelen komen voort uit de angst voor het onbekende'

In ieder geval blijf ik positief en daarom aan het eind van mijn preek een kort gedicht:

We are in crisis
left behind
Always harder
seldom kind
Then
we feel what might be missed
Is the power
of an OPTIMIST!

Het is 5 voor 12, er staat ineens een man voor de deur van ons moderne kantoorpand aan de Zuidas. Laten we toch vooral opendoen en de discussie over de inhoud aangaan en niet over de vorm. Substance over form, zoals ik van mijn eerste meester leerde.